

FRØYA KOMMUNE

HOVEDUTVALG FOR HELSE, OMSORG, NAV, OPPVEKST OG KULTUR

Saksliste

Møtested:
Kommunestyresalen

Møtedato:
09.02.2021

Kl.
09:00

Tilleggssak

Sakliste:

Saksnr.	Arkivsaksnr.	Innhold
12/21	21/230	FROAN-KONSEPTET 2021 - VIDERE PROSESS

Sistranda, 05.02.21

Knut Arne strømøy
Leder

Siv-Tove Skarshaug
Sekretær

Saksdokumentene er lagt ut til offentlig ettersyn på følgende sted:

www.froya.kommune.no.

FRØYA KOMMUNE

Hovedutvalg for helse, omsorg, NAV, oppvekst og kultur		Møtebok
Møtedato: 09.02.2021	Arkivsaksnr: 21/230	Sak nr: 12/21
Saksbehandler: Nils Jørgen Karlsen	Arkivkode: K12	Gradering:

Saken skal behandles i følgende utvalg:		
12/21	Hovedutvalg for helse, omsorg, NAV, oppvekst og kultur	09.02.2021

FROAN-KONSEPTET 2021 - VIDERE PROSESS

Forslag til vedtak:

1. Med utgangspunkt i tidligere styringsgruppe og andre nøkkelpersoner engasjert i prosjektet, nedsettes styringsgruppe for videreføring av prosessen, som skal lede til en søknad om autorisasjon
2. Leder for stab og tidligere styringsgruppeleder - Marit Wisløff Norborg - fortsetter som leder av styringsgruppe
3. Det er hensiktsmessig at det engasjeres en prosjektleder for det videre arbeidet
4. Styringsgruppa skal utforme handlingsplan for det videre arbeidet
5. Styringsgruppa skal foreslå budsjett for det videre arbeidet
6. Forslag på styringsgruppe, handlingsplan og budsjett skal vedtas politisk før videre arbeid i prosjektet

Vedlegg:

- Forprosjektrapport

Øvrige dokumenter (ikke vedlagt):

21/230-1	FROAN-KONSEPTET - FORPROSJEKTRAPPORT
21/230-2	FROAN-KONSEPTET - AUTORISASJON - DOKUMENTASJON
21/230-3	FROAN-KONSEPTET - PRESENTASJONER
21/230-4	FROAN-KONSEPTET - FORPROSJEKT - DIV DOK
21/230-5	FROAN-KONSEPTET - FORVALTNINGSPLAN FROAN
21/230-6	FROAN-KONSEPTET - DIV RAMSARDOKUMENTASJON
21/230-7	FROAN-KONSEPTET - STYRINGSGRUPPE - REFERAT
21/230-8	FROAN-KONSEPTET - ANDRE SØKNADER - TRHEIMSFJORDEN
21/230-9	FROAN-KONSEPTET - ANDRE SØKNADER - RAMSALTEN
21/230-10	FROAN-KONSEPTET - ANDRE SØKNADER - NORSK SJØFUGLSENTER
21/230-11	FROAN-KONSEPTET - ANDRE SØKNADER - LISTA
21/230-12	FROAN-KONSEPTET - ANDRE SØKNADER - BALSFJORD
21/230-13	FROAN-KONSEPTET - ANDRE SØKNADER - HALDEN
21/230-14	FROAN-KONSEPTET 2021 - VIDERE PROSESS

Saksopplysninger:

Kommunestyret i Frøya kommune fattet vedtak i sak 63/18:

1. Frøya kommunestyre tar til etterretning at Frøya Fiskeri- og havbruksfond nå er oppløst og at gjenstående kapital overføres Frøya kommune, øremerket Komopp
2. Kr 250.000 av disse midlene stilles til disposisjon for rådmannen for videre arbeide med Froankonseptet, herunder utarbeidelse av søknad om autorisasjon av naturinformasjonssenter for Froan og videreutvikling av Froheim på Sørburøy
3. Kommunestyret ber om at Formannskapet jevnlig holdes informert om framdriften i arbeidet og gis muligheter til innspill i prosessen

Det ble nedsatt ei styringsgruppe med følgende deltakere:

Marit Wisløff Norborg (styringsgruppeleder)	Frøya kommune
Nils Jørgen Karlsen	Frøya kommune
Håvard Holte Os Øyrådet	
Bjørnar Johansen	Froheim
Heidi Glørstad Nielsen	Blått Kompetansesenter
Marit Bull	Blått Kompetansesenter
Asgeir Johansen SalMar	
Alfhild Wærø	Sørburøy Velforening

Overordnet mål

Hovedmålsettingen i prosjektet er underlag for en søknad om akkreditering av naturinformasjonssenter, jfr. KST-sak 63/18. Samtidig mente vi at aktiviteter knyttet opp mot og i samarbeid med et naturinformasjonssenter, både styrker en søknad og styrker en fremtidig drift av et senter. Det er stor usikkerhet rundt akkreditering av et senter, om og når en søknad blir godkjent. Derfor er det også viktig at det i dette prosjektet blir lagt opp til at aktiviteter/ muligheter knyttet opp mot et senter også blir beskrevet. Ut ifra aktiviteter/ muligheter foretok styringsgruppa prioriteringer i samråd med prosjektleder.

Overordnet mål bestemt i styringsgruppa:

- Helhetlig tanke (rød tråd) for valg av aktiviteter i kommunens arbeid med naturinformasjon:
 - Kunnskap gjennom informasjon om naturen og besøk i naturen
 - Kystnaturen på Frøya generelt og verneområdene i Froan spesielt
- Skape innhold i besøkssentrene
 - Senter på Sistranda og Sørburøy
- Bidra til økt aktivitet og stedsutvikling i øyrekka
 - Øyrekka generelt og Sørburøy med verneområdene spesielt

Det er i prosjektperioden gjennomført fire styringsgruppemøter.

I prosjektperioden er det gjort en oppsummering og systematisering av dokumenter produsert før medio 2019 og laget en tidslinje som kontinuerlig er oppdatert, gjennomført datainnsamling/kartlegging og case-studie (søknader og tildelinger for besøkssenter for våtmark), gjennomført spørreundersøkelsen «Naturen på Frøya», besøkt Ytre Hvaler nasjonalpark og dialog med Miljødirektoratet.

Ut ifra dette arbeidet er det laget forslag til søknadsstruktur, opplegg for workshop, spørreundersøkelse og designet en konseptskisse.

Tidslinje

FROANKONSEPTET har egentlig eksistert siden Frøya kommune satte i gang arbeidet med forvaltningsplan for Froan. Her følger en tidslinje på direkte og indirekte arbeid, hendelser og dokumentproduksjon i og rundt prosjektet FROANKONSEPTET. Denne er kontinuerlig oppdatert i prosjektperioden, medio 2019-november 2020.

1970 - Igangsetting av verneprosess for verneområdet (naturrestat og landskapsvernområde) for Froan

1979 - Vern ved kgl.res.

2003 -Deler av verneområdet får Ramsarstatus

2010 -Forprosjekt KOMOPP (forprosjektrapport av 18.1.0.10)

2011 - Hovedprosjekt KOMOPP (hovedprosjektplan av april 2011)
Arbeid startet med sikte på et felles Ramsarprosjekt med Ørland (Grandefjæra) og Hitra (Havmyran)
2012 - NEWTON Marin Rom åpnet
Forstudien ang fellesprosjekt levert arbeidsgruppe i mars
Sluttrapport for fellesprosjekt i august
Innledende arbeid med vurdering av behov og muligheter for et blått kompetansesenter
2013 - Forundersøkelse satt i gang – vurdering av bygg - Froheim
2014 - Frøya kultur- og kompetansesenter åpnet – inkluderte KOMOPP (Kompetanse og opplevelse)
2015 - Forslag til Forvaltningsplan for Froan
Froheim AS stiftet
2016:
19.05.2016 KORT INNSPILLSNOTAT
02.06.2016 BLÅTT kompetansesenter åpnet
2016 Forvaltningsplan for Froan vedtatt i juni
Arbeid med naturinformasjonssenter startes
30.11.2016 Arbeidsmøte
06.12.2016 Presentasjon i FSK – Froan verneområde Naturinformasjons-/våtmarkssenter
2017:
24.01.2017 Sak 19/17 i FSK
26.01.2017 Sak 12/17 i KST
2017 Havmerda Ocean Farm gir betydelig arbeid med overnatting og bespisning på Sørburøy
2018:
15.02.2018 Referat fra møte – FROHEIM
27.02.2018 Sak 32/18 i FSK
21.02.2018 MILEPELSNOTAT
01.03.2018 Sak 21/18 i KST (vedtak om utsettelse)
31.05.2018 Sak 63/18 i KST
25.06.2018 **Froankonseptet:** Innspill på prosjekt

16.11.18 Referat fra styringsgruppemøte
Des. 2018 Presentasjon av Froankonseptet
2019:
Feb. 2019 Avtaleutkast – innhold avtale med prosjektleder og prosessleder
Henvendelse fra FK til BKS ang oppdrag
29.04.2019 Beskjed fra FK ang avklaring med forrige prosjektleder og prosessleder
07.05.2019 Oppstartsmøte FK og BKS
08.05.2019 Dokumenter gjort tilgjengelig for BKS
06.08.2019 Avtaleutkast FK – BKS
23.10.2019 Innkalling til styringsgruppemøte
07.11.2019 Møte ang avtalen - Revidert avtaleutkast FK – BKS
13.12.2019 Styringsgruppemøte
2020
16.1.2020 Arbeidsgruppemøte
30.1.2020 Presentasjon for Frøya Øyråd
7.2.2020 Styringsgruppemøte
14.2.2020 Møte med ordfører Kristin F Strømskag
25.2.2020 Arbeidsgruppemøte – forberedelse til interessemøte
13.3.2020 Noe arbeid satt på vent pga korona
16.4.2020 Styringsgruppemøte
Mai - August Utsending av spørreundersøkelse og besøk i Hvaler nasjonalpark
28.8.20 Besøk hos Mausund Feltstasjon (som en del av annet møte)
9.9.2020 Planlagt styringsgruppemøte
14.9.20 Presentasjon i Halten – Trøndelag fylkeskommune på befarings
Oktober Meget gode nyheter om at Øyrekka folkehøgskole blir realisert
12.10.20 Styringsgruppemøte
06.11.20 Forprosjektrapport fra Blått Kompetansesenter

Datainnsamling, kartlegging og case-studie, utlysning

For å kunne danne et bilde av prosess for autorisasjon som besøkscenter for våtmark har det vært dialog med Miljødirektoratet og gjennomgang av utlysninger, søknader og tildelinger.

Om ordningen, ref Miljødirektoratets søknadssenter:

- Autoriserte besøkscenter for nasjonalpark, våtmark, rovdyr og verdensarv kan søke om et årlig grunntilskudd. Dette tilskuddet skal dekke daglig ledelse og fortløpende aktivitet knyttet til administrasjon, planlegging og gjennomføring av senterdrift, informasjonstiltak, naturveiledning m.v. I henhold til Klima- og miljødepartementets budsjettproposisjon er grunntilskuddet i 2020 for besøkscenter våtmark, rovdyr og nasjonalpark på 1 062 000,- kr pr. senter
- Utlysning kommer inn enten via statsbudsjettet eller revidert nasjonalbudsjett. 26 eksisterende senter i dag, fordelt på temaene nasjonalpark, våtmark, rovdyr, villrein og verdensarv. Nåværende autorisasjonsperiode er 2020 – 2025. Ingen åpen utlysning eller mulighet for å søke autorisasjon for besøkscenter våtmark i 2020. Ingen signaler om at det skal komme noen utlysning for nye våtmarkssenter i nærmeste fremtid
- Det må i søknadssammenheng jobbes parallelt med søknad og politisk lobby. For å åpne for sentre ut over de planlagte må departementet vedta å øke økonomiske rammer for besøkscenter i Norge for å sikre grunntilskudd til nye sentre

Søknaden

Søknad om autorisasjon som besøkscenter skal ha følgende innhold:

- Innledning
- Formål
- Målgruppe
- Lokalisering og utforming
- Bemanning og finansiering
- Virksomheten
- Oppfølging og kvalitetssikring
- Varemerket Naturinformasjonssenter
- Autorisasjon
- Spesielle krav til enkelte typer sentre:
 - Rovvilt
 - Våtmark
 - Nasjonalpark

Vedlegg til søknaden:

- Utviklingsplan
- Senterets ambisjoner på tema
- Prioriteringer av arbeidsoppgaver som grunnlag for finansiering
- Budsjett
- Presentere nasjonale og internasjonale verdier ved et område/tema og gi forståelse for hvorfor dette skal tas vare på og må forvaltes, og inspirere til å ville lære om natur og oppsøke natur.
- Meget viktig at man har etablerte og gode samarbeidslinjer når autorisasjonssøknad sendes
- Hva er unikt med Frøya når det f.eks. gjelder:
 - Naturformidling
 - Naturvernformidling
 - Verdiskaping og samarbeid med lokalt næringsliv
 - (Etablerte) gode samarbeidslinjer
 - Forskningsamarbeid
 - Kompetent bemanning
 - Naturveiledning
 - Pedagogikk
 - Biologi

- Reiseleder/vertskap
- Oppfylle informasjonsansvaret som følger med en autorisasjon

I forbindelse med en autorisasjonssøknad er det fokus på flyten av besøk og vi har sett på infrastruktur og besøksmotorer (de som genererer større grupper og/eller oftere besøk)

Mindre tilskudd

I tillegg til å søke om autorisasjon kan det søkes mindre tilskudd til naturinformasjonsaktiviteter. Tilskudd kan tildeles autoriserte og andre som jobber med naturinformasjon (f.eks. museum, stiftelser). Dette er prosjektmidler til mindre utstillinger og informasjonstiltak. Søknadsfrist i januar hvert år.

Ref. Miljødirektoratets nettside:

Naturveiledning er en viktig del av tilbudet i besøkscenter og det vil bli lagt vekt på tiltak for å øke naturveiledning ved besøksentra. I 2020 vil vi fortsatt prioritere bruk av midler til prosjekter som vil jobbe med å styrke satsing på naturveiledning i tillegg til informasjonstiltak og utstillinger.

Tildelinger – hva kreves

Det er stor konkurranse for å bli autorisert som besøkscenter. Mange miljø jobber godt med lobby og leverer gode søknader. I samtaler med Miljødirektoratet fikk vi vite at den politiske lobbyaktiviteten avgjør i stor grad hvem som blir autorisert. Det er pr i dag 6 autoriserte våtmarkssentre i Norge.

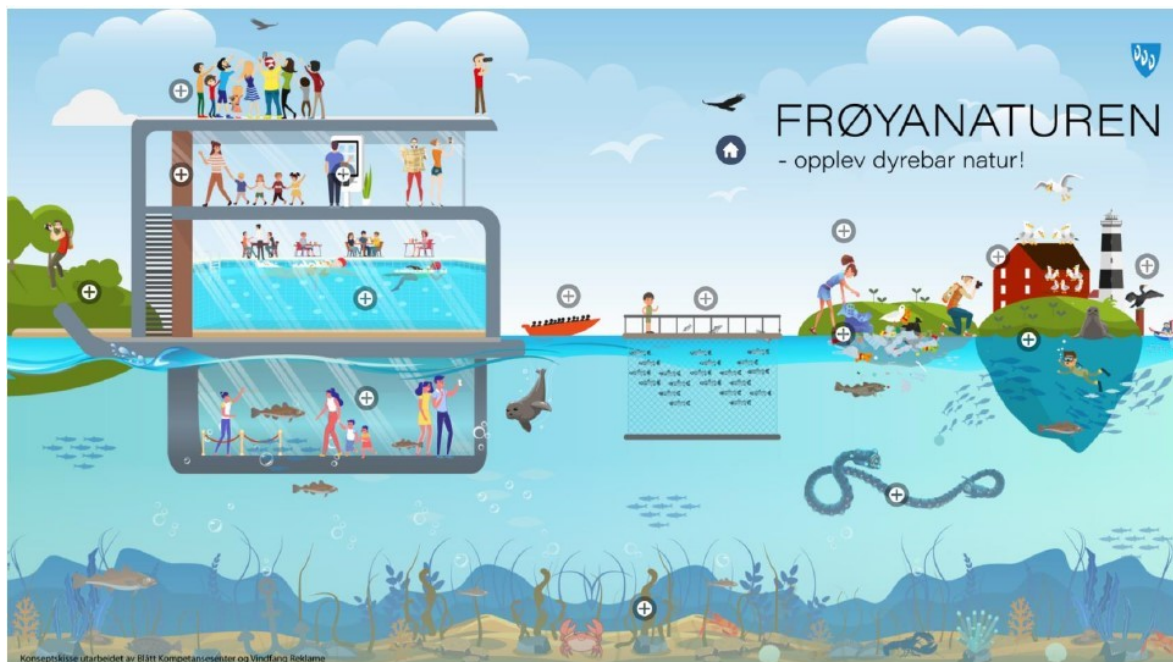
Eksempel fra tildeling i 2015:

Begrunnelse fra siste autorisasjon for våtmarkssenter (2015). Besøkscenter våtmark Lista fikk tildelingen (<https://www.listafyr.no/aktivitet/besokssenter-vatmark-lista/>)

Kun en autorisasjon kunne gis pga. tilgjengelige midler, 9 søknader kom inn. Den søkeren som jevnt over best **oppfylder kriteriene** ble valgt. Det er gjort en samlet vurdering av info i autorisasjonssøknad og virksomhetsplan, samt innsendt budsjettinfo.

Konseptskisse

Det ble utviklet en konseptskisse for å tydeliggjøre hva som skal være Froankonseptet sin visjon. Grunnlaget for konseptskissen er tidligere utført arbeid på prosjektet og kartlegging utført av Blått Kompetansesenter med blant annet spørreundersøkelsen «Naturen på Frøya». Konseptskissen sitt formål er å synliggjøre bakgrunn og mål for Froankonseptet.

Veien videre

Gjennom å systematisk arbeide med naturinformasjon om kystnaturen på Frøya generelt og om naturen i verneområdene i Froan spesielt kan det etableres gode aktiviteter og samarbeids-relasjoner. Dette er nødvendig for å kunne innfri ønsket om stedsutvikling i øyrekka og etablering av naturinformasjonssenter med besøksenter for våtmark.

Det anbefales å starte med noen lavhengende frukter når det gjelder naturinformasjonsarbeidet på Frøya. Eksempel kan være å benytte informasjon som er tilgjengelig i dag og publisere dette på kommunens nettside, infoskjerm og lignende. I de samme kanalene kan det også lages direkteoverføringer/opptak fra værstasjon, livekamera etc. Slik kan kommunen synliggjøre, i små steg, sitt arbeid med naturinformasjon og benytte fasiliteter og utstyr som finnes i dag.

I neste fase, i et hovedprosjekt, er det nødvendig å sette sammen en kompetent tverrfaglig gruppe som skal jobbe videre med prosjektet og det må som nevnt tidligere jobbes parallelt med konsept, søknad og lobby. Det må kontinuerlig produseres materiale som kan benyttes i politisk sammenheng for god lobbyvirksomhet. Det er i forbindelse med Øyrekka Folkehøgskole gjort et fantastisk arbeid med konsept og lobby og det anbefales å søke samarbeid med dem.

Når det gjelder å sette sammen en tverrfaglig gruppe i et hovedprosjekt anbefales følgende områder:

- Forvaltning, biologisk mangfold og naturformidling, og der kan Mausund feltstasjon igjen være en potensiell samarbeidspartner med kompetente kandidater for utvikling av prosjektet
- Næring med representanter fra lokale aktører med interesse for naturinformasjon og nærings- og stedsutvikling
- Forskning med representanter for pågående og fremtidige relevante forskningsprosjekter
- Lobby med politisk nivå på Frøya og som foreslått ovenfor søke samarbeid med Øyrekka folkehøgskole

Samarbeid med næring, forskning, skoler og lag og organisasjoner er avgjørende for å skape og gripe potensialet for utvikling av naturinformasjonsarbeidet på Frøya og verdiskaping særlig i øyrekka. Gode og solide samarbeidslinjer vil styrke naturinformasjonsarbeidet og forskningsbasert kunnskap vil føre til at det til enhver tid er oppdatert informasjon som kan brukes i forbindelse med forvaltning, naturinformasjon og næringsutvikling.

Å bygge videre på disse og deres kompetanse og kapasitet er avgjørende i tillegg til å jobbe systematisk med utvikling av nye tilbud. Det foreslås å invitere til felles prosjekt med aktørene og interessentene i øyrekka i spissen.

Vurdering:

Kommunedirektøren registrerer at Froan-konseptet og veien til en søknad om autorisasjon har vært en lang og omfattende prosess. Kommunedirektøren oppfatter at det er stor konkurranse, nåløyet er lite og omkringliggende funksjoner, aktiviteter og tilbud er avgjørende for en positiv behandling av søknad om autorisasjon.

I prosessen har mange engasjert seg og det forberedende arbeidet utført av BLÅTT kompetansesenter gjennom prosjektleder Heidi G. Nielsen og styringsgruppa har avdekket utfordringene knyttet til søknaden.

Komunedirektøren foreslår følgende videre prosess:

- Med utgangspunkt i tidligere styringsgruppe og andre nøkkelpersoner engasjert i prosjektet, nedsettes styringsgruppe for videreføring av prosessen, som skal lede til en søknad om autorisasjon
- Leder for stab og tidligere styringsgruppeleder - Marit Wisløff Norborg - fortsetter som leder av styringsgruppe
- Det er hensiktsmessig at det engasjeres en prosjektleder for det videre arbeidet
- Styringsgruppa skal utforme handlingsplan for det videre arbeidet
- Styringsgruppa skal foreslå budsjett for det videre arbeidet
- Forslag på styringsgruppe, handlingsplan og budsjett skal vedtas politisk før videre arbeid i prosjektet

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler: Nils Jørgen Karlsen
Arkivsaksnr.: 21/230

Arkiv: K12

Saken skal behandles i følgende utvalg:

Hovedutvalg for helse, omsorg, NAV, oppvekst og kultur

FROAN-KONSEPTET 2021 - VIDERE PROSESS

Forslag til vedtak:

- 1. Med utgangspunkt i tidligere styringsgruppe og andre nøkkelpersoner engasjert i prosjektet, nedsettes styringsgruppe for videreføring av prosessen, som skal lede til en søknad om autorisasjon**
- 2. Leder for stab og tidligere styringsgruppeleder - Marit Wisløff Norborg - fortsetter som leder av styringsgruppe**
- 3. Det er hensiktsmessig at det engasjeres en prosjektleder for det videre arbeidet**
- 4. Styringsgruppa skal utforme handlingsplan for det videre arbeidet**
- 5. Styringsgruppa skal foreslå budsjett for det videre arbeidet**
- 6. Forslag på styringsgruppe, handlingsplan og budsjett skal vedtas politisk før videre arbeid i prosjektet**

Vedlegg:

- Forprosjektrapport

Øvrige dokumenter (ikke vedlagt):

21/230-1 FROAN-KONSEPTET - FORPROSJEKTRAPPORT
21/230-2 FROAN-KONSEPTET - AUTORISASJON - DOKUMENTASJON
21/230-3 FROAN-KONSEPTET - PRESENTASJONER
21/230-4 FROAN-KONSEPTET - FORPROSJEKT - DIV DOK
21/230-5 FROAN-KONSEPTET - FORVALTNINGSPLAN FROAN
21/230-6 FROAN-KONSEPTET - DIV RAMSARDOKUMENTASJON
21/230-7 FROAN-KONSEPTET - STYRINGSGRUPPE - REFERAT
21/230-8 FROAN-KONSEPTET - ANDRE SØKNADER - TRHEIMSFJORDEN
21/230-9 FROAN-KONSEPTET - ANDRE SØKNADER - RAMSALTEN
21/230-10 FROAN-KONSEPTET - ANDRE SØKNADER - NORSK SJØFUGLSENER
21/230-11 FROAN-KONSEPTET - ANDRE SØKNADER - LISTA
21/230-12 FROAN-KONSEPTET - ANDRE SØKNADER - BALSFJORD
21/230-13 FROAN-KONSEPTET - ANDRE SØKNADER - HALDEN

21/230-14 FROAN-KONSEPTET 2021 - VIDERE PROSESS

Saksopplysninger:

Kommunestyret i Frøya kommune fattet vedtak i sak 63/18:

- 1. Frøya kommunestyre tar til etterretning at Frøya Fiskeri- og havbruksfond nå er oppløst og at gjenstående kapital overføres Frøya kommune, øremerket Komopp*
- 2. Kr 250.000 av disse midlene stilles til disposisjon for rådmannen for videre arbeide med Froan-konseptet, herunder utarbeidelse av søknad om autorisasjon av naturinformasjonssenterfor Froan og videreutvikling av Froheim på Sørburøy*
- 3. Kommunestyret ber om at Formannskapet jevnlig holdes informert om framdriften i arbeidet og gis muligheter til innspill i prosessen*

Det ble nedsatt ei styringsgruppe med følgende deltakere:

Marit Wisløff Norborg (styringsgruppeleder)	Frøya kommune
Nils Jørgen Karlsen	Frøya kommune
Håvard Holte Os	Øyrådet
Bjørnar Johansen	Froheim
Heidi Glørstad Nielsen	Blått Kompetansesenter
Marit Bull	Blått Kompetansesenter
Asgeir Johansen	SalMar
Alfhild Wærø	Sørburøy Velforening

Overordnet mål

Hovedmålsettingen i prosjektet er underlag for en søknad om akkreditering av naturinformasjonssenter, jfr. KST-sak 63/18. Samtidig mente vi at aktiviteter knyttet opp mot og i samarbeid med et naturinformasjonssenter, både styrker en søknad og styrker en fremtidig drift av et senter. Det er stor usikkerhet rundt akkreditering av et senter, om og når en søknad blir godkjent. Derfor er det også viktig at det i dette prosjektet blir lagt opp til at aktiviteter/ muligheter knyttet opp mot et senter også blir beskrevet. Ut ifra aktiviteter/ muligheter foretok styringsgruppa prioriteringer i samråd med prosjektleder.

Overordnet mål bestemt i styringsgruppa:

- Helhetlig tanke (rød tråd) for valg av aktiviteter i kommunens arbeid med naturinformasjon:
 - Kunnskap gjennom informasjon om naturen og besøk i naturen
 - Kystnaturen på Frøya generelt og verneområdene i Froan spesielt
- Skape innhold i besøkssentrene
 - Senter på Sistranda og Sørburøy
- Bidra til økt aktivitet og stedsutvikling i øyrekka
 - Øyrekka generelt og Sørburøy med verneområdene spesielt

Det er i prosjektperioden gjennomført fire styringsgruppemøter.

I prosjektperioden er det gjort en oppsummering og systematisering av dokumenter produsert før medio 2019 og laget en tidslinje som kontinuerlig er oppdatert, gjennomført datainnsamling/kartlegging og case-studie (søknader og tildelinger for besøkssenter for

våtmark), gjennomført spørreundersøkelsen «Naturen på Frøya», besøkt Ytre Hvaler nasjonalpark og dialog med Miljødirektoratet. Ut ifra dette arbeidet er det laget forslag til søknadsstruktur, opplegg for workshop, spørreundersøkelse og designet en konseptskisse.

Tidslinje

FROANKONSEPTET har egentlig eksistert siden Frøya kommune satte i gang arbeidet med forvaltningsplan for Froan. Her følger en tidslinje på direkte og indirekte arbeid, hendelser og dokumentproduksjon i og rundt prosjektet FROANKONSEPTET. Denne er kontinuerlig oppdatert i prosjektperioden, medio 2019-november 2020.

1970 - Igangsetting av verneprosess for verneområdet (naturreservat og landskapsvernområde) for Froan

1979 - Vern ved kgl.res.

2003 -Deler av verneområdet får Ramsarstatus

2010 -Forprosjekt KOMOPP (forprosjektrapport av 18.1.0.10)

2011 - Hovedprosjekt KOMOPP (hovedprosjektplan av april 2011)

Arbeid startet med sikte på et felles Ramsarprosjekt med Ørland (Grandefjæra) og Hitra (Havmyran)

2012 - NEWTON Marin Rom åpnet

Forstudien ang fellesprosjekt levert arbeidsgruppe i mars

Sluttrapport for fellesprosjekt i august

Innledende arbeid med vurdering av behov og muligheter for et blått kompetansesenter

2013 - Forundersøkelse satt i gang – vurdering av bygg - Froheim

2014 - Frøya kultur- og kompetansesenter åpnet – inkluderte KOMOPP (Kompetanse og opplevelse)

2015 - Forslag til Forvaltningsplan for Froan

Froheim AS stiftet

2016:

19.05.2016 KORT INNSPILLSNOTAT

02.06.2016 BLÅTT kompetansesenter åpnet

2016 Forvaltningsplan for Froan vedtatt i juni

Arbeid med naturinformasjonssenter startes

30.11.2016 Arbeidsmøte

06.12.2016 Presentasjon i FSK – Froan verneområde Naturinformasjons- /våtmarkssenter

2017:

24.01.2017 Sak 19/17 i FSK

26.01.2017 Sak 12/17 i KST

2017 Havmerda Ocean Farm gir betydelig arbeid med overnatting og bespisning på Sørburøy

2018:

15.02.2018 Referat fra møte – FROHEIM

27.02.2018 Sak 32/18 i FSK

21.02.2018 MILEPELSNOTAT

01.03.2018 Sak 21/18 i KST (vedtak om utsettelse)

31.05.2018 Sak 63/18 i KST

25.06.2018 **Froankonseptet:** Innspill på prosjekt

16.11.18 Referat fra styringsgruppemøte

Des. 2018 Presentasjon av Froankonseptet

2019:

Feb. 2019 Avtaleutkast – innhold avtale med prosjektleder og prosessleder

Henvendelse fra FK til BKS ang oppdrag

29.04.2019 Beskjed fra FK ang avklaring med forrige prosjektleder og prosessleder

07.05.2019 Oppstartsmøte FK og BKS

08.05.2019 Dokumenter gjort tilgjengelig for BKS

06.08.2019 Avtaleutkast FK – BKS

23.10.2019 Innkalling til styringsgruppemøte

07.11.2019 Møte ang avtalen - Revidert avtaleutkast FK – BKS

13.12.2019 Styringsgruppemøte

2020

16.1.2020 Arbeidsgruppemøte

30.1.2020 Presentasjon for Frøya Øyråd

7.2.2020 Styringsgruppemøte

14.2.2020 Møte med ordfører Kristin F Strømskag

25.2.2020 Arbeidsgruppemøte – forberedelse til interessemøte

13.3.2020 Noe arbeid satt på vent pga korona

16.4.2020 Styringsgruppemøte

Mai - August Utsending av spørreundersøkelse og besøk i Hvaler nasjonalpark

28.8.20 Besøk hos Mausund Feltstasjon (som en del av annet møte)

9.9.2020 Planlagt styringsgruppemøte

14.9.20 Presentasjon i Halten – Trøndelag fylkeskommune på befaring

Oktober Meget gode nyheter om at Øyrekka folkehøgskole blir realisert

12.10.20 Styringsgruppemøte

06.11.20 Forprosjektrapport fra Blått Kompetansesenter

Datainnsamling, kartlegging og case-studie, utlysning

For å kunne danne et bilde av prosess for autorisasjon som besøkssenter for våtmark har det vært dialog med Miljødirektoratet og gjennomgang av utlysninger, søknader og tildelinger.

Om ordningen, ref Miljødirektoratets søknadssenter:

- Autoriserte besøkssenter for nasjonalpark, våtmark, rovdyr og verdensarv kan søke om et årlig grunntilskudd. Dette tilskuddet skal dekke daglig ledelse og fortløpende aktivitet knyttet til administrasjon, planlegging og gjennomføring av senterdrift, informasjonstiltak, naturveiledning m.v. I henhold til Klima- og miljødepartementets budsjettproposisjon er grunntilskuddet i 2020 for besøkssenter våtmark, rovdyr og nasjonalpark på 1 062 000,- kr pr. senter
- Utlysning kommer inn enten via statsbudsjettet eller revidert nasjonalbudsjett. 26 eksisterende senter i dag, fordelt på temaene nasjonalpark, våtmark, rovdyr, villrein og verdensarv. Nåværende autorisasjonsperiode er 2020 – 2025. Ingen åpen utlysning eller mulighet for å søke autorisasjon for besøkssenter våtmark i 2020. Ingen signaler om at det skal komme noen utlysning for nye våtmarkssenter i nærmeste fremtid

- Det må i søknadssammenheng jobbes parallelt med søknad og politisk lobby. For å åpne for sentre ut over de planlagte må departementet vedta å øke økonomiske rammer for besøksentre i Norge for å sikre grunntilskudd til nye sentre

Søknaden

Søknad om autorisasjon som besøksenter skal ha følgende innhold:

- Innledning
- Formål
- Målgruppe
- Lokalisering og utforming
- Bemanning og finansiering
- Virksomheten
- Oppfølging og kvalitetssikring
- Varemerket Naturinformasjonssenter
- Autorisasjon
- Spesielle krav til enkelte typer sentre:
 - Rovvilt
 - Våtmark
 - Nasjonalpark

Vedlegg til søknaden:

- Utviklingsplan
- Senterets ambisjoner på tema
- Prioriteringer av arbeidsoppgaver som grunnlag for finansiering
- Budsjett
- Presentere nasjonale og internasjonale verdier ved et område/tema og gi forståelse for hvorfor dette skal tas vare på og må forvaltes, og inspirere til å ville lære om natur og oppsøke natur.
- Meget viktig at man har etablerte og gode samarbeidslinjer når autorisasjonssøknad sendes
- Hva er unikt med Frøya når det f.eks. gjelder:
 - Naturformidling
 - Naturvernformidling
 - Verdiskaping og samarbeid med lokalt næringsliv
 - (Etablerte) gode samarbeidslinjer
 - Forsknings samarbeid
 - Kompetent bemanning
 - Naturveiledning
 - Pedagogikk
 - Biologi
 - Reiseleder/vertskap
- Oppfylle informasjonsansvaret som følger med en autorisasjon

I forbindelse med en autorisasjonssøknad er det fokus på flyten av besøk og vi har sett på infrastruktur og besøksmotorer (de som genererer større grupper og/eller oftere besøk)

Mindre tilskudd

I tillegg til å søke om autorisasjon kan det søkes mindre tilskudd til naturinformasjonsaktiviteter. Tilskudd kan tildeles autoriserte og andre som jobber med naturinformasjon (f.eks. museum, stiftelser). Dette er prosjektmidler til mindre utstillinger og informasjonstiltak. Søknadsfrist i januar hvert år.

Ref. Miljødirektoratets nettside:

Naturveiledning er en viktig del av tilbudet i besøkssenter og det vil bli lagt vekt på tiltak for å øke naturveiledning ved besøkssentra. I 2020 vil vi fortsatt prioritere bruk av midler til prosjekter som vil jobbe med å styrke satsing på naturveiledning i tillegg til informasjonstiltak og utstillinger.

Tildelinger – hva kreves

Det er stor konkurranse for å bli autorisert som besøkssenter. Mange miljø jobber godt med lobby og leverer gode søknader. I samtaler med Miljødirektoratet fikk vi vite at den politiske lobbyaktiviteten avgjør i stor grad hvem som blir autorisert. Det er pr i dag 6 autoriserte våtmarkssentre i Norge.

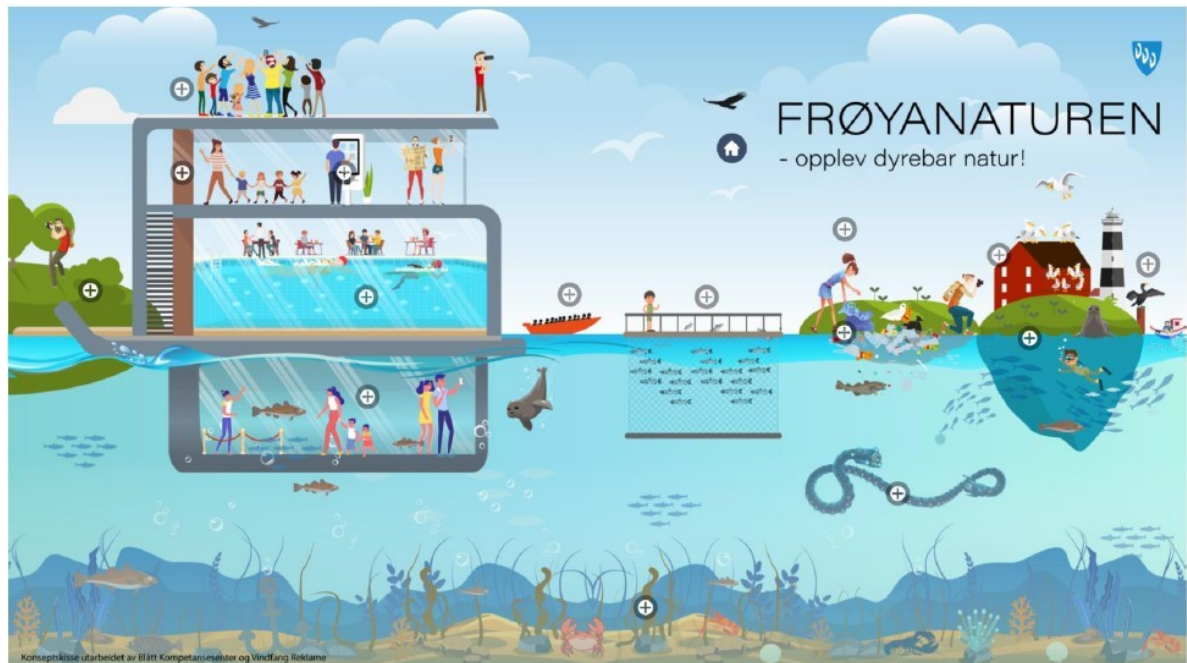
Eksempel fra tildeling i 2015:

Begrunnelse fra siste autorisasjon for våtmarkssenter (2015). Besøkssenter våtmark Lista fikk tildelingen (<https://www.listafyr.no/aktivitet/besokssenter-vatmark-lista/>)

Kun en autorisasjon kunne gis pga. tilgjengelige midler, 9 søknader kom inn. Den søkeren som jevnt over best **oppfyller kriteriene** ble valgt. Det er gjort en samlet vurdering av info i autorisasjonssøknad og virksomhetsplan, samt innsendt budsjettinfo.

Konseptskisse

Det ble utviklet en konseptskisse for å tydeliggjøre hva som skal være Froankonseptet sin visjon. Grunnlaget for konseptskissen er tidligere utført arbeid på prosjektet og kartlegging utført av Blått Kompetansesenter med blant annet spørreundersøkelsen «Naturen på Frøya». Konseptskissen sitt formål er å synliggjøre bakgrunn og mål for Froankonseptet.

Veien videre

Gjennom å systematisk arbeide med naturinformasjon om kystnaturen på Frøya generelt og om naturen i verneområdene i Frøan spesielt kan det etableres gode aktiviteter og samarbeidsrelasjoner. Dette er nødvendig for å kunne innfri ønsket om stedsutvikling i øyrekka og etablering av naturinformasjonssenter med besøkssenter for våtmark.

Det anbefales å starte med noen lavhengende frukter når det gjelder naturinformasjonsarbeidet på Frøya. Eksempel kan være å benytte informasjon som er tilgjengelig i dag og publisere dette på kommunens nettside, infoskjermer og lignende. I de samme kanalene kan det også lages direkteoverføringer/opptak fra værstasjon, livekamera etc. Slik kan kommunen synliggjøre, i små steg, sitt arbeid med naturinformasjon og benytte fasiliteter og utstyr som finnes i dag.

I neste fase, i et hovedprosjekt, er det nødvendig å sette sammen en kompetent tverrfaglig gruppe som skal jobbe videre med prosjektet og det må som nevnt tidligere jobbes parallelt med konsept, søknad og lobby. Det må kontinuerlig produseres materiale som kan benyttes i politisk sammenheng for god lobbyvirksomhet. Det er i forbindelse med Øyrekka Folkehøgskole gjort et fantastisk arbeid med konsept og lobby og det anbefales å søke samarbeid med dem.

Når det gjelder å sette sammen en tverrfaglig gruppe i et hovedprosjekt anbefales følgende områder:

- Forvaltning, biologisk mangfold og naturformidling, og der kan Mausund feltstasjon igjen være en potensiell samarbeidspartner med kompetente kandidater for utvikling av prosjektet
- Næring med representanter fra lokale aktører med interesse for naturinformasjon og nærings- og stedsutvikling
- Forskning med representanter for pågående og fremtidige relevante forskningsprosjekter

- Lobby med politisk nivå på Frøya og som foreslått ovenfor søke samarbeid med Øyrekka folkehøgskole

Samarbeid med næring, forskning, skoler og lag og organisasjoner er avgjørende for å skape og gripe potensialet for utvikling av naturinformasjonsarbeidet på Frøya og verdiskaping særlig i øyrekka. Gode og solide samarbeidslinjer vil styrke naturinformasjonsarbeidet og forskningsbasert kunnskap vil føre til at det til enhver tid er oppdatert informasjon som kan brukes i forbindelse med forvaltning, naturinformasjon og næringsutvikling.

Å bygge videre på disse og deres kompetanse og kapasitet er avgjørende i tillegg til å jobbe systematisk med utvikling av nye tilbud. Det foreslås å invitere til felles prosjekt med aktørene og interessentene i øyrekka i spissen.

Vurdering:

Kommunedirektøren registrerer at Froan-konseptet og veien til en søknad om autorisasjon har vært en lang og omfattende prosess. Kommunedirektøren oppfatter at det er stor konkurranse, nåloyet er lite og omkringliggende funksjoner, aktiviteter og tilbud er avgjørende for en positiv behandling av søknad om autorisasjon.

I prosessen har mange engasjert seg og det forberedende arbeidet utført av BLÅTT kompetansesenter gjennom prosjektleder Heidi G. Nielsen og styringsgruppa har avdekket utfordringene knyttet til søknaden.

Komunedirektøren foreslår følgende videre prosess:

- Med utgangspunkt i tidligere styringsgruppe og andre nøkkelpersoner engasjert i prosjektet, nedsettes styringsgruppe for videreføring av prosessen, som skal lede til en søknad om autorisasjon
- Leder for stab og tidligere styringsgruppeleder - Marit Wisløff Norborg - fortsetter som leder av styringsgruppe
- Det er hensiktsmessig at det engasjeres en prosjektleder for det videre arbeidet
- Styringsgruppa skal utforme handlingsplan for det videre arbeidet
- Styringsgruppa skal foreslå budsjett for det videre arbeidet
- Forslag på styringsgruppe, handlingsplan og budsjett skal vedtas politisk før videre arbeid i prosjektet

FROANKONSEPTET

Forprosjektrapport

Frøya, 06.11.2020

FORORD

På oppdrag fra Frøya kommune har Blått Kompetansesenter AS kartlagt og skissert mulig konsept for naturinformasjonsarbeid om Frøyanaturen og verneområdene i Froan spesielt. Prosjektet baserer seg på vedtak gjort i Frøya kommunestyre og avgjørelser tatt i styringsgruppen for FROANKONSEPTET.

Frøya kommune har et uttalt mål om å jobbe systematisk med naturinformasjon, etablere et naturinformasjonssenter som omhandler Frøyanaturen og søke autorisasjon som besøksenter for våtmark for å fokusere på verneområdene i Froan spesielt. Froan naturreservat og landskapsvernområde ble opprettet i 1979 og har siden 1996 hatt internasjonal status som verneverdig våtmarksområde i henhold til Ramsar-konvensjonen.

Forprosjektet skal gi et bilde av mulige aktiviteter og koblinger i og rundt et naturinformasjonssenter. Blått Kompetansesenter har valgt å gjennomføre forprosjektet ved bruk av kartlegging, datainnsamling, case-studie, spørreundersøkelse, besøk og samtaler med Miljødirektoratet for å undersøke behov, interesse og muligheter for et naturinformasjonssenter.

Forprosjektrapporten er skrevet av Heidi Glørstad Nielsen (prosjektleder) og Marit Bull (prosjektdeltaker). Vi takker Frøya kommune for oppdraget og styringsgruppen for samarbeidet. I tillegg retter vi en takk til de som jobbet fram grunnlag, innspill og andre bidrag i prosjektet før vi tok over, alle informanter som har tatt seg tid til å svare på våre henvendelser, samt respondenter på spørreundersøkelsen og samtalepartnere.

Sistranda 6. november 2020

Benedicte Brubakken
Daglig leder

Heidi Glørstad Nielsen
Prosjektleder

Innholdsfortegnelse

1	Bakgrunn for prosjektet	3
2	Tidslinje.....	5
3	Datainnsamling/kartlegging og case-studie.....	7
3.1	<i>Utlysninger</i>	<i>7</i>
3.2	<i>Søknader</i>	<i>7</i>
3.2.1	<i>Mindre tilskudd</i>	<i>8</i>
3.3	<i>Tildelinger.....</i>	<i>9</i>
4	Spørreundersøkelsen «NATUREN PÅ FRØYA»	11
5	Søknadsstruktur - autorisasjon som besøksenter for våtmark	13
6	Konseptskisse	14
6.1	<i>Mål</i>	<i>15</i>
6.2	<i>Digital konseptskisse.....</i>	<i>16</i>
7	Vurderinger oM VEIEN VIDERE	18
	Vedlegg.....	19

1 BAKGRUNN FOR PROSJEKTET

Vedtak i Frøya kommunestyret 30.5.2018:

63/18

FROANKONSEPTET - M/VIDEREUTVIKLING AV KOMOPP-PAKKER, REALISERING AV FROHEIM OG SØKNAD OM AUTORISASJON FOR NATURINFORMASJONSSENTER FOR FROAN

Vedtak:

1. Frøya kommunestyre tar til etterretning at Frøya fiskeri- og havbruksfond nå er oppløst og at gjenstående kapital overføres Frøya kommune, øremerket KOMOPP.
2. Kr. 350 000 av disse midlene stilles til disposisjon for rådmannen for videre arbeid med Froan-konseptet, herunder utarbeidelse av søknad om autorisasjon av naturinformasjonssenter for Froan og videreutvikling av Froheim på Sørburøy.
3. Kommunestyret ber om at formannskapet jevnlig holdes informert om framdriften i arbeidet og gis muligheter til innspill i prosessen.

Enstemmig.

Figur 1: Vedtak i Frøya kommunestyret 30.05.18.

Styringsgruppa har bestått av følgende personer:

Marit Wisløff Norborg (leder)	Frøya kommune
Nils Jørgen Karlsen	Frøya kommune
Alfhild Wærø	Sørburøy Velforening
Bjørnar Johansen	Froheim
Håvard Holte Os	Øyrådet
Asgeir Johansen	SalMar
Berit Flåmo	Måsøval Fiskeoppdrett

Gjenstående midler når Blått Kompetansesenter tok over prosjektet: 240.000,- eks mva.

Overordnet mål

Hovedmålsettingen i prosjektet er underlag for en søknad om akkreditering av naturinformasjonssenter, jfr. KST-sak 63/18. Samtidig mener kommunen at aktiviteter knyttet opp mot og i samarbeid med et naturinformasjonssenter, både styrker en søknad og styrker en fremtidig drift av et senter. Det er stor usikkerhet rundt akkreditering av et senter, om og når en søknad blir godkjent. Derfor er det også viktig at det i dette prosjektet blir lagt opp til at aktiviteter/ muligheter knyttet opp mot et senter også blir beskrevet. Ut ifra aktiviteter/ muligheter skal styringsgruppa foreta prioriteringer i samråd med prosjektleder.

Overordnet mål bestemt i styringsgruppa:

- Helhetlig tanke (rød tråd) for valg av aktiviteter i kommunens arbeid med naturinformasjon:
 - Kunnskap gjennom informasjon om naturen og besøk i naturen
 - Kystnaturen på Frøya generelt og verneområdene i Froan spesielt
- Skape innhold i besøksentrene
 - Senter på Sistranda og Sørburøy
- Bidra til økt aktivitet og stedsutvikling i øyrekka
 - Øyrekka generelt og Sørburøy med verneområdene spesielt

Det er i prosjektperioden gjennomført fire styringsgruppemøter.

I prosjektperioden er det gjort en oppsummering og systematisering av dokumenter produsert før medio 2019 og laget en tidslinje som kontinuerlig oppdatert, gjennomført datainnsamling/kartlegging og case-studie (søknader og tildelinger for besøksenter for våtmark), gjennomført spørreundersøkelsen «Naturen på Frøya», besøkt Ytre Hvaler nasjonalpark (se vedlegg 1) og dialog med Miljødirektoratet.

Ut ifra dette arbeidet har vi laget forslag til søknadsstruktur, opplegg for workshop, spørreundersøkelse og designet en konseptskisse.

2 TIDSLINJE

FROANKONSEPTET har egentlig eksistert siden Frøya kommune satte i gang arbeidet med forvaltningsplan for Froan. Her følger en tidslinje på direkte og indirekte arbeid, hendelser og dokumentproduksjon i og rundt prosjektet FROANKONSEPTET. Denne er kontinuerlig oppdatert i prosjektperioden, medio 2019-november 2020.

1970	Igangsetting av verneprosess for verneområdet (naturreservat og landskapsvernområde) for Froan
1979	Vern ved kgl.res.
2003	Deler av verneområdet får Ramsarstatus
2010	Forprosjekt KOMOPP (forprosjektrapport av 18.1.0.10)
2011	Hovedprosjekt KOMOPP (hovedprosjektplan av april 2011) Arbeid startet med sikte på et felles Ramsarprosjekt med Ørland (Grandefjæra) og Hitra (Havmyran)
2012	NEWTON Marin Rom åpnet Forstudien ang fellesprosjekt levert arbeidsgruppe i mars Sluttrapport for fellesprosjekt i august Innledende arbeid med vurdering av behov og muligheter for et blått kompetansesenter
2013	Forundersøkelse satt i gang – vurdering av bygg - Froheim
2014	Frøya kultur- og kompetansesenter åpnet – inkluderte KOMOPP (Kompetanse og opplevelse)
2015	Forslag til Forvaltningsplan for Froan Froheim AS stiftet
2016	
19.05.2016	KORT INNSPILLSNOTAT
02.06.2016	BLÅTT kompetansesenter åpnet
2016	Forvaltningsplan for Froan vedtatt i juni Arbeid med naturinformasjonssenter startes
30.11.2016	Arbeidsmøte
06.12.2016	Presentasjon i FSK – Froan verneområde Naturinformasjons-/våtmarkssenter
2017	
24.01.2017	Sak 19/17 i FSK
26.01.2017	Sak 12/17 i KST
2017	Havmerda Ocean Farm gir betydelig arbeid med overnatting og bespisning på Sørburøy

2018

- 15.02.2018 Referat fra møte – FROHEIM
- 27.02.2018 Sak 32/18 i FSK
- 21.02.2018 MILEPELSNOTAT
- 01.03.2018 Sak 21/18 i KST (vedtak om utsettelse)
- 31.05.2018 Sak 63/18 i KST
- 25.06.2018 **Froankonseptet:** Innspill på prosjekt
- 16.11.18 Referat fra styringsgruppemøte
- Des. 2018 Presentasjon av Froankonseptet

2019

- Feb. 2019 Avtaleutkast – innhold avtale med prosjektleder og prosessleder
Henvendelse fra FK til BKS ang oppdrag
- 29.04.2019 Beskjed fra FK ang avklaring med forrige prosjektleder og prosessleder
- 07.05.2019 Oppstartsmøte FK og BKS
- 08.05.2019 Dokumenter gjort tilgjengelig for BKS
- 06.08.2019 Avtaleutkast FK – BKS
- 23.10.2019 Innkalling til styringsgruppemøte
- 07.11.2019 Møte ang avtalen - Revidert avtaleutkast FK – BKS
- 13.12.2019 Styringsgruppemøte

2020

- 16.1.2020 Arbeidsgruppemøte
- 30.1.2020 Presentasjon for Frøya Øyråd
- 7.2.2020 Styringsgruppemøte
- 14.2.2020 Møte med ordfører Kristin F Strømskag
- 25.2.2020 Arbeidsgruppemøte – forberedelse til interesseløst møte
- 13.3.2020 Noe arbeid satt på vent pga korona
- 16.4.2020 Styringsgruppemøte
- Mai - August Utsending av spørreundersøkelse og besøk i Hvaler nasjonalpark
- 28.8.20 Besøk hos Mausund Feltstasjon (som en del av annet møte)
- 9.9.2020 Planlagt styringsgruppemøte – flyttet
- 14.9.20 Presentasjon i Halten – Trøndelag fylkeskommune på befaringsreise
- Oktober Meget gode nyheter om at Øyrekka folkehøgskole blir realisert
- 12.10.20 Styringsgruppemøte
- 06.11.20 Forprosjektrapport fra Blått Kompetansesenter

3 DATAINNSAMLING/KARTLEGGING OG CASE-STUDIE

For å kunne danne oss et bilde av prosess for autorisasjon som besøkssenter for våtmark har vi hatt dialog med Miljødirektoratet og gjennomgått utlysninger, søknader og tildelinger.

3.1 Utlysninger

Om ordningen, ref Miljødirektoratets søknadssenter:

Autoriserte besøkssenter for nasjonalpark, våtmark, rovdyr og verdensarv kan søke om et årlig grunntilskudd. Dette tilskuddet skal dekke daglig ledelse og fortløpende aktivitet knyttet til administrasjon, planlegging og gjennomføring av senterdrift, informasjonstiltak, naturveiledning m.v. I henhold til Klima- og miljødepartementets budsjettproposisjon er grunntilskuddet i 2020 for besøkssenter våtmark, rovdyr og nasjonalpark på 1 062 000,- kr pr. senter.

Utllysning kommer inn enten via statsbudsjettet eller revidert nasjonalbudsjett. 26 eksisterende senter i dag, fordelt på temaene nasjonalpark, våtmark, rovdyr, villrein og verdensarv. Nåværende autorisasjonsperiode er 2020 – 2025. Ingen åpen utlysning eller mulighet for å søke autorisasjon for besøkssenter våtmark i 2020. Ingen signaler om at det skal komme noen utlysning for nye våtmarkssenter i nærmeste fremtid.

Det må i søknadssammenheng jobbes parallelt med søknad og politisk lobby. For å åpne for sentre ut over de planlagte må departementet vedta å øke økonomiske rammer for besøkssentre i Norge for å sikre grunntilskudd til nye sentre.

3.2 Søknader

Søknad om autorisasjon som besøkssenter skal ha følgende innhold:

- Innledning
- Formål
- Målgruppe
- Lokalisering og utforming
- Bemanning og finansiering
- Virksomheten
- Oppfølging og kvalitetssikring
- Varemerket naturinformasjonssenter
- Autorisasjon
- Spesielle krav til enkelte typer sentre
 - 1 Rovvilt
 - 2 Våtmark
 - 3 Nasjonalpark

Vedlegg: Fastsatte autorisasjonskrav for naturinformasjonssentre

Kommentarer til vedlegg til søknaden:

- Utviklingsplan
- Senterets ambisjoner på tema
- Prioriteringer av arbeidsoppgaver som grunnlag for finansiering
- Budsjett
- Presentere nasjonale og internasjonale verdier ved et område/tema og gi forståelse for hvorfor dette skal tas vare på og må forvaltes, og inspirere til å ville lære om natur og oppsøke natur.
- Meget viktig at man har etablerte og gode samarbeidslinjer når autorisasjonssøknad sendes
- Hva er unikt med Frøya når det f.eks. gjelder:
 - Naturformidling
 - Naturvernformidling
 - Verdiskaping og samarbeid med lokalt næringsliv
 - (Etablerte) gode samarbeidslinjer
 - Forsknings samarbeid
 - Kompetent bemanning
 - Naturveiledning
 - Pedagogikk
 - Biologi
 - Reiseleder/vertskap
- Oppfylle informasjonsansvaret som følger med en autorisasjon

I forbindelse med en autorisasjonssøknad er det fokus på flyten av besøk og vi har sett på infrastruktur og besøksmotorer (de som genererer større grupper og/eller oftere besøk), se vedlegg 2.

3.2.1 Mindre tilskudd

I tillegg til å søke om autorisasjon kan det søkes mindre tilskudd til naturinformasjonsaktiviteter. Tilskudd kan tildeles autoriserte og andre som jobber med naturinformasjon (f.eks. museum, stiftelser). Dette er prosjektmidler til mindre utstillinger og informasjonstiltak. Søknadsfrist i januar hvert år.

Ref. Miljødirektoratets nettside:

Naturveiledning er en viktig del av tilbudet i besøkssenter og det vil bli lagt vekt på tiltak for å øke naturveiledning ved besøkssentra. I 2020 vil vi fortsatt prioritere bruk av midler til prosjekter som vil jobbe med å styrke satsing på naturveiledning i tillegg til informasjonstiltak og utstillinger.

Hva en søknad om tilskudd må inneholde:

- Kort beskrivelse av prosjektet (maksimum 200 ord)
- Ufyllende beskrivelse av prosjektet som vedlegg. Slik som eventuelle tegninger og skisser av prosjektet
- Eventuelle samarbeidsaktører
- Avklaring med forvaltningsmyndighet ved behov
- Detaljert kostnadsoverslag
- Finansieringsplan
- Hvordan prosjektet vil bli evaluert

Midler som tildeles gjennom denne utlysningen kan ikke benyttes til drift, planlegging eller bygging av nybygg.

3.3 Tildelinger

Det er stor konkurranse for å bli autorisert som besøkscenter. Mange miljø jobber godt med lobby og leverer gode søknader. I samtaler med Miljødirektoratet fikk vi vite at den politiske lobbyaktiviteten avgjør i stor grad hvem som blir autorisert. Det er pr i dag 6 autoriserte våtmarkssentre i Norge.

Eksempel fra tildeling i 2015:

Begrunnelse fra siste autorisasjon for våtmarkssentre (2015). Besøkscenter våtmark Lista fikk tildelingen (<https://www.listafyr.no/aktivitet/besokssenter-vatmark-lista/>)

Kun en autorisasjon kunne gis pga. tilgjengelige midler, 9 søknader kom inn. Den søkeren som jevnt over best **oppfyller kriteriene** ble valgt. Det er gjort en samlet vurdering av info i autorisasjonssøknad og virksomhetsplan, samt innsendt budsjettinfo.

Følgende punkter ble poengtert ved tildeling av autorisasjon:

- Jevnt over god oppfyllelse av kriteriene
- Bredt og variert tilbud
- Aktivt fagmiljø og høy kompetanse
- Vise til god måloppnåelse til å nå mange
- Direkte formidling og deltakelse av de besøkende

- Godt besøksgrunnlag og god infrastruktur
- Bemannede åpningstider
- Brukerundersøkelse blant de besøkende
- Lokalt og regionalt turmål
- Kulturhistoriske verdier
- Allerede et omfattende tilbud tilgjengelig i området (Lista fyr, Lista Fuglestasjon, Natur og Fritid AS, Lister Naturmuseum, Listeskøyta, Kystkultursenter og Norberg for m.m.)
- Flott formidlingsarena (vannspeilet i Slevdalsvannet)
- Sti gjennom kulturlandskapet
- Utstilling innendørs universelt utformet
- God lokal forankring
- Bærekraftige aktiviteter i vernet areal
- Ornitologi og friluftsråd involvert
- Samarbeid om formidling
- Styrke kunnskap hos neste generasjons grunneiere og brukere
- Sterkt faglig nettverk
- Vekt på forskningsbasert informasjon og forskningsformidling
- Behov for å styrke informasjonstilbudet i senterets utstillinger – det forventes at dette prioriteres

En autorisasjon er mer et kvalitetsstempel enn en fullstendig finansieringsløsning for senteret – senteret får benytte merkevaren naturinformasjonssenter, ref. samtale med Miljødirektoratet.

4 SPØRREUNDERSØKELSEN «NATUREN PÅ FRØYA»

I forbindelse med at den planlagte workshopen (vedlegg 3) for Froankonseptet utgikk som følge av corona-pandemien våren 2020 ble det laget en spørreundersøkelse ved å bruke verktøyet SurveyMonkey. Undersøkelsen fikk navnet "Naturen på Frøya" og gjennom 17 spørsmål ble deltakerne sine vaner i naturen og meninger rundt naturinformasjon kartlagt. Spørreundersøkelsen ble delt via sosiale medier og Frøya.no i tillegg til at invitasjon til å besvare undersøkelsen ble sendt på mail til personer i jobb innen interessante felt vi koblet til naturinformasjon. Fullstendig spørreundersøkelse med svar ligger vedlagt rapporten (vedlegg 4 og 5)

Det var totalt 169 deltakere som deltok på undersøkelsen hvor yngste som besvarte var 14 år mens den eldste var 80 år. Flesteparten av de som besvarte undersøkelsen var fastboende i Frøya kommune eller hadde familie som deres forbindelse til Frøya.

Spørsmål som ble kartlagt:

- Populære aktiviteter i naturen
- Kjennskap rundt verneområdene
- Populære områder i naturen på Frøya
- Interesse rundt et besøkssenter
- Hvor lett tilgjengelig naturinformasjon er for de som ferdes i naturen
- Forslag til personer som vet mye om naturen på Frøya

Populære aktiviteter i naturen:

I undersøkelsen kommer det frem at det er varierte interesser i naturen på Frøya. Dette omfatter i hovedsak dagsturer, fiske, observasjon av dyreliv, foto og overnattingsturer. Aktiviteter som er noe mindre populære men som fortsatt har interesse er trening, sanking av bær og andre typer vekster, dykking og jakt. De aller mest populære aktivitetene er dagstur og fisking.

Kjennskap rundt verneområdene:

Rundt 65% av de som deltok svarte at de vet lite om verneområdene i Froan, mens 20% svarte at de vet mye. Selv om 65% vet lite om verneområdene, så er det en mindre prosentandel (40%) som ikke vet at verneområdene har status som Ramsar-område.

Populære områder i Froan:

Områder som ble trukket frem som spesielt fine eller verdifulle var for flere av deltakerne: Halten, Sauøya, Hestværet, Sørburøy, Finnværet og Gjæsingen.

Noen av de som besvarte spørreundersøkelsen nevnte også Kunna, Grogna, Risøya, Bogøya, Mausund, Sula, Kya, Hosøyan og Værøya.

Interesse rundt et besøkssenter:

Det ser ut til å være noe interesse for et besøkssenter, men flesteparten ser ut til å mene at dette ikke er det aller viktigste når det kommer til naturen på Frøya. De fleste som svarer på hvor interessant det er med utstillinger eller interaktive oppgaver i et besøkssenter mener at dette er "litt interessant". Mindretallet av de som svarer på disse spørsmålene mener at dette er "ikke interessant".

Hvor lett tilgjengelig naturinformasjon er for de som ferdes i naturen

Hele 70% av de som besvarte undersøkelsen mener at informasjon om ferdsel og aktivitet i verneområdene og Frøyans naturen ikke er lett nok tilgjengelig. Det kommer frem i undersøkelsen at deltakerne ønsker seg informasjon i form av fakta og regler når det kommer til riktig bruk og vern som skal være lettere tilgjengelig enn det den er i dag.

Forslag til personer som har nyttig informasjon å komme med til Froankonseptet

Det ble kartlagt personer som kan ha nyttig informasjon å komme med til Froankonseptet og være villige til å bidra i videre prosess. Navn som er oppgitt i forbindelse med dette i undersøkelsen er sendt til prosjektledelsen.

Oppsummert:

I spørreundersøkelsen "Naturen på Frøya" kommer det frem at det er et tydelig behov og ønske om mer tydelig naturinformasjon for Frøyans naturen og verneområdene i Froan. Naturinformasjon må møte folket der de ferdes i naturen, og i undersøkelsen svarer over 60% at de har interesser som dagsturer eller fiske.

De fleste som deltar har interesse for et besøkssenter, men det kommer også frem at det ikke er dette som betyr mest. Tilrettelegging for å være ute i naturen med det man har av interesser (dagstur, fiske, båttur, overnatting, fotografering, observere dyreliv osv.) er viktigst.

Spørreundersøkelsen har også kartlagt personer som kan ha ønsket kunnskap og kompetanse om Frøyans naturen og verneområdene som vil være til hjelp i Froankonseptet. Denne kartleggingen er et viktig ledd i å danne en tverrfaglig gruppe som burde bestå av bestående av biologer, lærere, forskere, ornitologer, personer med lokalkunnskap, god viten om Frøyans naturen og historien, samt engasjerte personer fra næringsliv.

5 SØKNADSSTRUKTUR - AUTORISASJON SOM BESØKSSENTER FOR VÅTMARK

Søknadskriterier til autorisasjon for besøkssenter for våtmark er fastslått av Miljødirektoratet for hver utlysning om autorisasjon. Denne veiledningen for søknad er basert på nåværende søkerveiledning på Miljødirektoratet sine sider og tidligere søknader som er hentet inn i forbindelse med kartleggingsarbeidet utført på Froankonseptet. Dette dokumentet danner en veiledning med disposisjon for hva en søknad burde inneholde og forslag til hva som må hentes inn på Froankonseptet for å oppnå kriterier som må oppfylles for en autorisasjon.

Vi har laget en veiledning for søknad og søknadsstruktur i henhold til autorisasjonskrav fra Miljødirektoratet. Veiledningen leveres som vedlegg til forprosjektrapporten (vedlegg 6).

En skjøtselsplan for naturtyper i Froan, med særlig vekt på kystlyngheia ble utgitt med forvaltningsplanen i 2015. Kystlynghei er åpne heier som er består av ulike arter lyng (dvergbusker). Foto: Marit Bull.

6 KONSEPTSKISSE

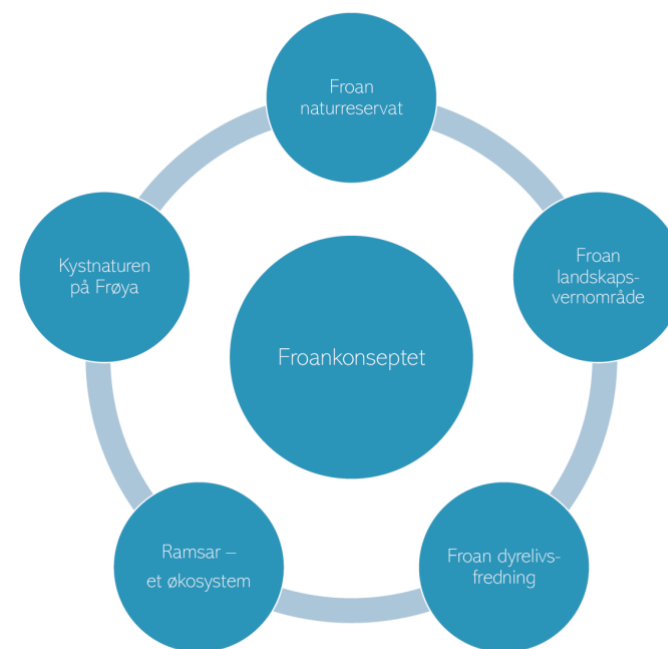
Det ble utviklet en konseptskisse (vedlegg 7) for å tydeliggjøre hva som skal være Froankonseptet sin visjon. Grunnlaget for konseptskissen er tidligere utført arbeid på prosjektet og kartlegging utført av Blått Kompetansesenter med blant annet spørreundersøkelsen «Naturen på Frøya». Konseptskissen sitt formål er å synliggjøre bakgrunn og mål for Froankonseptet.

Overordnet mål er å gi kunnskap til kommende generasjoner, om kystnaturen på Frøya og spesielt verneområdene i Froan. Frøya har i dag et meget ekspansivt næringsliv. Havbruk og leverandører til havbruk i særdeleshet og også reiseliv med mat og naturopplevelser. Det er allerede tett kobling med utdannings på videregående og høyere nivå og FoU-miljøene i Trøndelag og resten av landet. I tillegg er noen av næringsaktørene internasjonale og globale. Dette er et meget godt grunnlag for å skape gode og solide samarbeidsrelasjoner, nye aktiviteter og videre knoppskyting. Systematisk arbeid med naturinformasjon og forskningsbasert kunnskap vil sikre at det til enhver tid kan formidles oppdatert informasjon om bruk og vern av Frøyans naturen.

Bakgrunnen for prosjektet (se figur 2) er at Froankonseptet skal formidle forsvarlig bruk og vern av Froan naturreservat, landskapsvernområde og dyrelivsfredning med kystnaturen i Frøya kommune. Naturopplysning har lenge vært et behov for barn, unge og voksne i kommunen, og med Froankonseptet vil både lokalbefolkning og turister ha muligheten til å tilegne seg viktig kunnskap om kystnaturen og viktigheten av vernet natur.

Utgangspunkt for konseptet er Froan naturreservat, landskapsvernområde og dyrelivsfredning. I 1979 ble naturreservatet på 400 km² og et landskapsvernområde på 80 km² innført. Reservatet og verneområdet har et betydelig geografisk omfang, og er i dag det største verneområdet med marin karakter i Norge. Motivet for å innføre naturreservatet med et landskapsvernområde var bevaring og vern av hekkeområder for sjøfugl og leveområder for sel. I tillegg til dyreliv er landskapsvernområdet viktig for den truede naturtypen kystlynghei, som er en viktig type kulturmark for Norge. Nyeste tilskudd til landskapsvernområdet er øyene rundt Halten, som ble en del av verneområdet i 2017 og utgjør omlag 4,4 km².

Ettersom Froan verneområde har status som Ramsar område (våtmark) vil Froankonseptet basere seg på naturopplysning for våtmark – der land møter vann. Det er et mål for konseptet at et naturinformasjonssenter for våtmark etableres som et verktøy for best mulig naturopplysning. Et slikt besøkssenter vil bidra til økt forståelse og allmenn innsikt i Froans: naturreservat, landskapsvernområde og område for dyrelivsfredning. Naturinformasjonssenteret vil legge til

Figur 2: Bakgrunn for Froankonseptet med Froan naturreservat, dyrelivsfredning, landskapsvernområde, kystnaturen på Frøya og Ramsar - et økosystem.

rette for gode opplevelser, kunnskap og nysgjerrighet rundt naturen. Et slikt senter vil kunne inneholde utstillinger og aktiviteter som viktige virkemidler for naturopplysning.

6.1 Mål

Naturinformasjon

Froankonseptet sitt hovedmål er å utveksle naturinformasjon og tilby naturveiledning til lokalbefolkning og turister om naturen på Frøya og om de viktige verneområdene som ligger i Froan. Alle som er interessert skal få oppleve og lære mer om den fantastiske naturen på Frøya og naturinformasjonen skal være like mye for de kommende generasjoner.

Økt aktivitet og stedsutvikling i øyrekka Froan

Det er mål om at konseptet skal føre til økt aktivitet og stedsutvikling av øyrekka. Etablering av nye attraksjoner og synliggjøring av eksisterende aktiviteter vil kunne føre til mer besøk i området og bidra til at øyrekka blir enda mer synlig og kjent.

Besøkssteder for våtmark

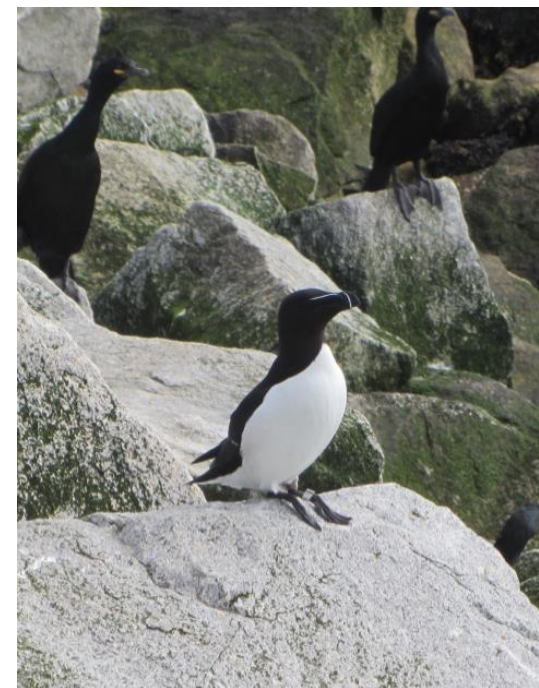
Froankonseptet har som mål å levere en søknad for autorisasjon av besøkssteder for våtmark. Et slikt besøkssted vil kunne formidle kunnskap og informasjon rundt verneområdene i Froan og Frøyanaturen. Senteret vil åpne for mange ulike muligheter innen formidling av naturinformasjon, gjennom aktiviteter, utstillinger og undervisningsopplegg.

Samarbeid

Sistnevnte mål er en ønsket effekt som følge av de overnevnte målsetningene. Høy kvalitet på formidling av naturinformasjon, økt aktivitet og stedsutvikling i øyrekka og etablering av et besøkssted vil skape muligheter for samarbeid og synergier med forsknings- og utdanningsinstitusjoner, organisasjoner og foreninger.

Froankonseptet ønsker samarbeid både lokalt, regionalt og nasjonalt. På sikt vil samarbeid som kommer ut av Froankonseptet kunne danne ytterligere nettverk for kultur, næringsliv, utdanning og forskning som profiterer utvikling av Frøya og øyrekka.

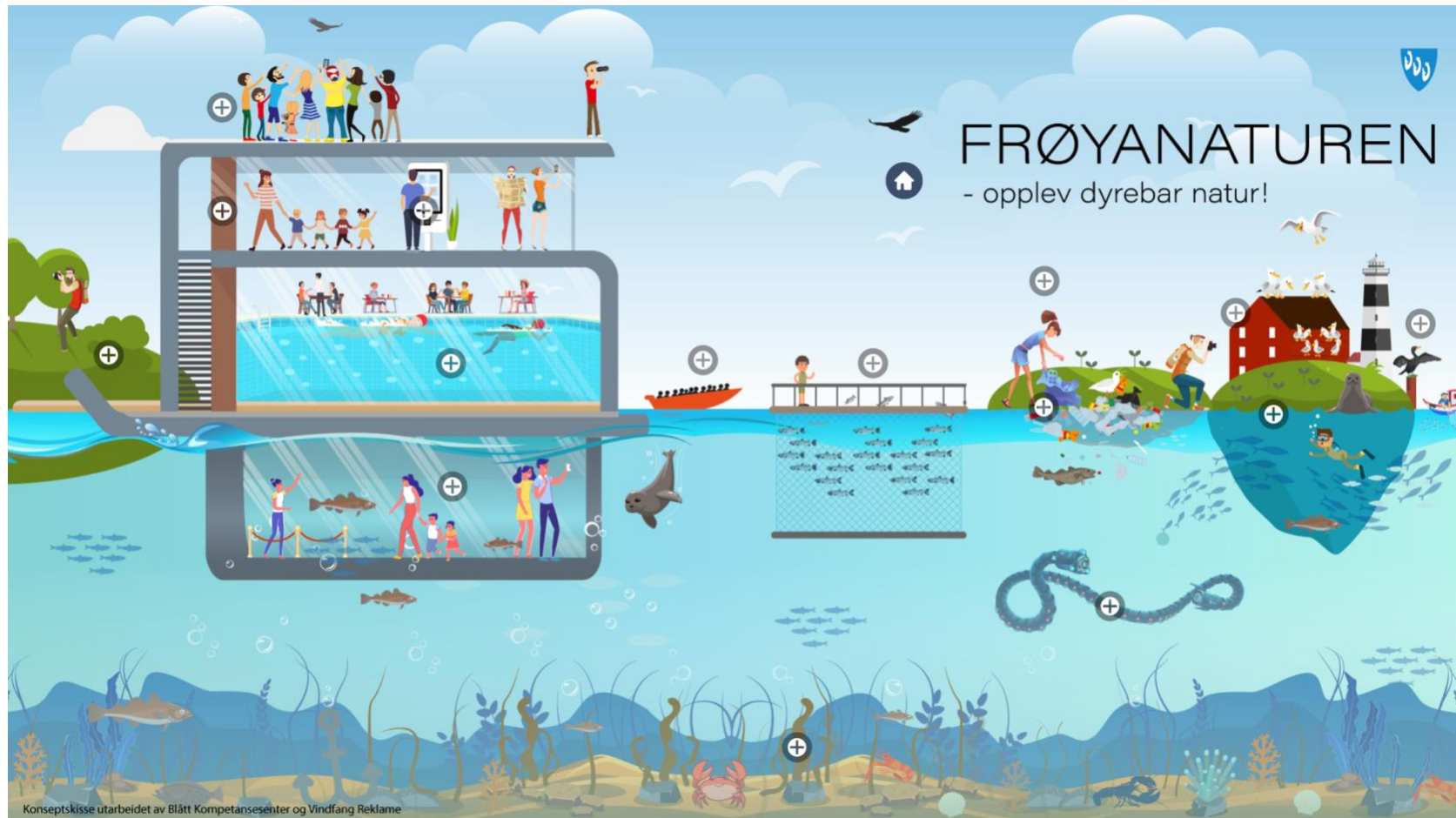
Fullstendig utgave av konseptskissen ligger vedlagt til forprosjektrapporten.

Figur 3: Alke. Foto av Marit Bull

6.2 Digital konseptskisse

Med konseptskissen som består av bakgrunn og mål for Froankonseptet som utgangspunkt ble det bestilt en digital konseptskisse fra Vindfang. Denne utgaven av konseptskisse for prosjektet visualiserer elementer for et fremtidig konsept for et naturinformasjonssenter med besøksenter for våtmark, se figur 4. Den digitale konseptskissen kan åpnes på denne linken: <https://www.thinglink.com/card/1373639797230272514>

Figur 4: Digital konseptskisse utarbeidet av Blått Kompetansesenter og Vindfang Reklame.

Eksempler på stasjoner i sentrene på Sistranda og Sørburøy – skoler, bedrifter, museer og FoU-institusjoner samarbeider med sentrene om innhold og aktiviteter:

<p>KYSTNATUREN PÅ FRØYA</p> <ul style="list-style-type: none"> - Historien - I dag - Fremtiden 	<p>NÆRINGSNETTET I VÅTMARKSOMRÅDET</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hvilke arter finnes over og under vann 	<p>MARIN FORSØPLING</p> <ul style="list-style-type: none"> - Funn - Status - Hva kan du gjøre? - Ryddetokter med Mausund feltstasjon 	<p>BILDER, FILM, LIVE FRA VÅTMARKSOMRÅDET</p> <ul style="list-style-type: none"> - Over vann - Under vann 	<p>OPPLEVELSER OG BESØK I ØYREKKA/ VÅTMARKSOMRÅDET</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hva kan vi oppleve? - Båtlivet mellom alle øyene - Vårt ansvar/regler når vi besøker
<p>VÅTMARKSOMRÅDER, BESØKSSENTRER OG RAMSAROMRÅDER</p> <ul style="list-style-type: none"> - Norge - Norden - Verden 	<p>BRUK OG VERN</p> <ul style="list-style-type: none"> - Samarbeid - Forvaltning - Kobles også til ferdsel/opplevelser 	<p>FUNN I VÅTMARKSOMRÅDET</p> <ul style="list-style-type: none"> - Over og under vann - Jeg fant, jeg fant! 	<p>ØYREKKA</p> <ul style="list-style-type: none"> - Flere tusen øyer, holmer og skjær 	<p>LIVET I FJÆRA</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yrende liv - Natursti på Sørburøy
<p>FUGLELIV</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fugler - Hekketid - Fugletitting - Fugletitterbu på Sørburøy 	<p>LIVET PÅ DYPERE VANN</p> <ul style="list-style-type: none"> - Film og bilder under vann 	<p>FLORISTIKK OG INNSEKTER</p> <ul style="list-style-type: none"> - Blomster, vekster og insekter ved kysten 	<p>NATUR FOR DE MINSTE</p> <ul style="list-style-type: none"> - Se - Høre - Berøre 	<p>BÆREKRAFT</p> <ul style="list-style-type: none"> - Boltre seg i å lære om FNs 17 bærekraftsmål

7 VURDERINGER OM VEIEN VIDERE

Gjennom å systematisk arbeide med naturinformasjon om kystnaturen på Frøya generelt og om naturen i verneområdene i Froan spesielt kan det etableres gode aktiviteter og samarbeidsrelasjoner. Dette er etter vår mening nødvendig for å kunne innfri ønsket om stedsutvikling i øyrekka og etablering av naturinformasjonssenter med besøkssenter for våtmark.

Vi anbefaler å starte med noen lavthengende frukter når det gjelder naturinformasjonsarbeidet på Frøya. Eksempel kan være å benytte informasjon som er tilgjengelig i dag og publisere dette på kommunens nettside, infoskjermer og lignende. I de samme kanalene kan det også lages direkteoverføringer/opptak fra værstasjon, livekamera etc. Slik kan kommunen synliggjøre, i små steg, sitt arbeid med naturinformasjon og benytte fasiliteter og utstyr som finnes i dag. Her og også videre i naturinformasjonsarbeidet kan det samarbeides med for eksempel disse for å lage innhold:

- Barnehager
- Skoler
- Museum
- Næringsaktører

Annet naturinformasjonsarbeid kan være å utvikle moduler i Newton marinrom på Frøya. Pr i dag har rommet følgende moduler:

- **Frisk som en fisk**
- **Kamskjell som miljøindikator**
- **Oseanografi**
- **Roboter – i liv og lære!**
- **Salmo salar**

Nye moduler kan for eksempel være **marin forsøpling** og **bruk og vern i Froan**. Mulige samarbeidsaktører kan være Mausund feltstasjon og Guri Kunna videregående skole. Her vil det være kostnader for utvikling av modulene og evt. for å benytte andre lokaler enn det som benyttes av Newton marinrom Frøya i dag.

I neste fase, i et hovedprosjekt, er det nødvendig å sette sammen en kompetent tverrfaglig gruppe som skal jobbe videre med prosjektet og det må som nevnt tidligere jobbes parallelt med konsept, søknad og lobby. Det må kontinuerlig produserer materiale som kan benyttes i politisk sammenheng for god lobbyvirksomhet. Det er i forbindelse med Øyrekka Folkehøgskole gjort et fantastisk arbeid med konsept og lobby og det anbefales å søke samarbeid med dem.

Når det gjelder å sette sammen en tverrfaglig gruppe i et hovedprosjekt anbefaler vi følgende områder:

- forvaltning, biologisk mangfold og naturformidling, og der kan Mausund feltstasjon igjen være en potensiell samarbeidspartner med kompetente kandidater for utvikling av prosjektet
- næring med representanter fra lokale aktører med interesse for naturinformasjon og nærings- og stedsutvikling
- forskning med representanter for pågående og fremtidige relevante forskningsprosjekter
- lobby med politisk nivå på Frøya og som foreslått ovenfor søke samarbeid med Øyrekka folkehøgskole

Samarbeid med næring, forskning, skoler og lag og organisasjoner er avgjørende for å skape og gripe potensialet for utvikling av naturinformasjonsarbeidet på Frøya og verdiskaping særlig i øyrekka. Gode og solide samarbeidslinjer vil styrke naturinformasjonsarbeidet og forskningsbasert kunnskap vil føre til at det til enhver tid er oppdatert informasjon som kan brukes i forbindelse med forvaltning, naturinformasjon og næringsutvikling.

Å bygge videre på disse og deres kompetanse og kapasitet er avgjørende i tillegg til å jobbe systematisk med utvikling av nye tilbud. Vi foreslår å invitere til felles prosjekt med aktørene og interessentene i øyrekka i spissen.

VEDLEGG

1. Besøk Ytre Hvaler Nasjonalpark
2. Infrastruktur og besøksmotorer
3. Workshop
4. Spørreundersøkelse, del 1
5. Spørreundersøkelse, del 2
6. Veiledning til søknad om autorisasjon for våtmarkssenter
7. Konseptskisse

Dokumenter som er produsert eller innhentet og som ikke er vedlagt denne rapporten er oversendt Frøya kommune samlet.